

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Цветан Недялков

относно

дисертационния труд на тема

„Нови области на изследване върху инструменталните музикални изобретения: ефектът им върху музикалната композиция в XXI век“

с автор Либурн Жуполи,

за присъждане на научната и образователна

степен “Доктор” по специалност Музикознание и музикално

изкуство, направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Представения дисертационен труд представлява, от една страна задълбочено, детайлно изследване на микротонални и пространствени инструменти, а от друга анализира 10-годишното присъствие на хибридният микротонален и пространствен такъв наречен Окто. Създаден от автора на базата на широк спектър от средновековни, барокови и нови инструменти, изобретени през XX – XXI век, той проучва как изобретението е повлияло върху композиционното развитие.

Трудът се състои от 7 глави, увод, заключение, библиография, съдържаща 150 фигури, 87 заглавия в библиографията. Двете основни свери на анализ които докторанта изследва са микротоналните инструменти и влиянието им върху композиционните области и техниките за композиране, разработени от XX век до наши дни.

Както сам определя автора *обекта* на своя труд това са принципите на изобретението на хибриден пространствен инструмент Окто с предварително зададени характеристики и развита изпълнителска техника. Още от самото начало личи новаторския дух ,както и желанието на Жуполи да търси нови хоризонти в области за които се оказва, че са предизвикателство за техническа адаптация и в същото време са разширили хоризонтите не само на композицията, но и на

възприятието. *Целите и задачите* са точно и конкретно формулирани. По отношение *методологията* тя се базира на психомузикална, философска, *музиковедческа и изкуствоведческа литература по изследваната проблематика*, както и собствения практически опит и експериментална работа на докторанта.

В *глава първа* е описана и събрана обща информация и теми, свързани със създаването на Окто. Според мен една от важните идеи присъстващи в тази глава, както сам определя автора е – „необходимостта от разбиране и изобретяване на инструменти е като неразделна част от създаването на музика, а способността за музикална композиция силно се влияе от възможностите, които един инструмент предлага“. Тук са коментирани и изяснени много понятия като: електрически и електроакустични, цифрови струнни, микротоналността и новите микротонални инструменти, пространствена музика и др. Накрая са изведени съответните изводи.

Генезиса и идеята за създаването на хибридният микротонален инструмент Окто, са в центъра на труда е *глава втора*. Категорично са изяснени причините и мотивите за създаването на новото изобретение, както и системата за настройка, дизайн на грифа, концепция за обратен „фредборд“ и тялото на инструмента. Прави впечатление, че докторанта както в изводите на предишната глава така и тук дефинира конкретните приноси.

Трета глава представя работата, свързана със създаването на практическата хибридна система за нотирание на Окто. Увеличени са възможностите за създаване на нови скали и ладови системи с използването на 31 тона в границите на една октава. Изследвани са различните маками и други азиатски скали, които е възможно да бъдат възпроизведени в Окто.

Любопитно и интересно са представени техниките на изпълнение в *глава четвърта*, които са възможни при изпълнение на този нов инструмент. Общо взето те са съвкупност от съществуващите до сега използвани върху редица западни и източни струнни инструменти.

В *глава пета* се изследва пространственото и тембровото управление с Окто, което се осъществява чрез манипулиране на характеристиките на звука с външно усилване или друго външно оборудване за манипулация на тембъра. Или с други думи казано изобретен е осем канален инструмент с осем изходни канали, които дават

възможност за разделяне на всяка струна в отделни усилватели. Напълно съм съгласен с приноса тук , че е разширена идеята за по-обширно изследване на тембъра чрез използването на отделни ефекти за всяка струна.

Търсенията на автора в сферата на композицията ни отвеждат до трите оригинални произведения написани за „Окто“ и разгледани в *глава шеста*. Новия инструмент се използва, като част от камерен ансамбъл и като солирац с електроника и външни ефекти.

Определено тази дисертация има приносен характер, но искам да открия няколко основни постижения, които според мен са най важни :

- Изобретен е осем канален инструмент Окто с осем изходни канала, които дават възможност за разделяне на всяка струна в отделни усилватели
- Разширена е идеята за по-обширно изследване на тембъра чрез използването на отделни ефекти за на всяка струна и е създадена нотираща система за регистрация
- Разработен е метод за пространствената нотация за Окто.
- Експериментирано е съвместно изпълнение на хибридният инструмент Окто в различни ансамблови формации.

Дисертационният труд притежава висока степен на автентичност и оригиналност. Авторското мнение в процеса на посочения анализ е добре мотивирано и защитено.

В заключение давам своята положителна оценка на представения дисертационен труд и предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Либурн Жуполи научната и образователна степен „доктор“.

24.10.2020г.

София

проф. д-р Цветан Недялков

